

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Boj za slovenske šole v Gorici.

Da Slovenci v Gorici dobimo v svojem jeziku ljudske šole, to vedó prav dobro tudi naši nasprotniki: ali mislijo si: „če jih ne moremo zabraniti, vsaj zavlačujmo celo zadevo od leta do leta“.

In res zavlačujejo s skrajno drznostjo že tri leta, a konečno bo morebiti vendarle konec naši „križevi poti“.

Na odločen in jasen ukaz z Dunaja je mestni zastop goriski kot prva instanca moral izreči: ali hoče ali noče ustanoviti slovensko ljudsko šolo v goriškem mestu. Mestni zastop je dejal v torek teden, da noče ugoditi pravični zahtevi goriških Slovencev, toda deželni šolski svet je imel že v soboto svojo sejo in sklenil, da mora to storiti, ker slovenske ljudske šole v Gorici so potrebne.

Proti sklepu deželnega šolskega sveta se mestni zastop najbrže pritoži na ministerstvo, a nadajamo se, da ta korak ne bo imel zaželjenega uspeha, k večjemu to, da se otvorjenje šole zopet nekoliko zavleče.

Zdaj pa čujte velemodre razloge, s katerimi mestni zastop utemeljuje svoj korak, ko noče dovoliti slovenske šole v Gorici.

Slovenci v goriškem mestu, pravi poročilo šolskega odseka, so podali tri prošnje s 359 podpisi starišev ali njihovih namestnikov. — Med tem časom, ko so se vršile preiskave o podpisih, jih je umrlo 7, preselilo se drugam 9, najti jih niso mogli 20; od ostalih 323 starišev, ki so bili poklicani, jih ni prišlo 20. — Od ostalih pa jih je 60 izjavilo, da prošnje niso (!) podpisali, 2 se nista spominjala (!) na podpis, 3 so preklicali podpis (Sram jih bodi !!), 3 so bili nezakoniti zastopniki otrok (ali otroci so vendar tu in potrebni pouka !), 5 ni imelo šolskih otrok v dobi 1888-93, 1 stanuje zunaj mestne meje, 3 so pa še le malo časa v Gorici.

Na tak način se je skrčilo število starišev na 223, ki so imeli 465 otrok (235 dečkov in 230 deklic) v petletni dobi 1888.-93. Od teh jih je hodilo: 182 v „Slogino“ šolo, 138 v c. kr. vladnici, 28 v laške šole, 7 k Uršulinkam, 4 v nemško sulferajnsko šolo, 2 k šolskim sestram, 5 (!) v Kronberg, 4 v Št. Andrež, itd. itd. — in le 11 jih ni hodilo v nikako šolo.

Uboga statistika, koliko nasilstev je bilo potreba, da so konečno prišli do števila 11, a za te otroke pač ni potrebna slovenska šola na mestne stroške, modrujejo modri mestni očetje.

Ali ta statistika ni vredna piškovega lešnika! Najprej je treba vedeti, da v Gorici je še veliko Slovencev, ki prošnje niso podpisali, a tudi ti morajo priti v poštev, tudi oni imajo pravico do slovenske šole. Kako natančna je ta statistika, naj dokazujeta le sledeča slučaja:

Poročilo pravi, da je hodilo v šolo v Kronberg 5 in v Št. Andrež 4 takih otrok, ki spadajo pod mesto. A čujte! Samó letos hodi v Kronberg 39 in v Št. Andrež 30 slovenskih otrok, za katere bi po zakonu moralo skrbeti goriško mesto, a ne okraj goriške okolice.

Dalje pravi poročilo, da goriško mesto izdaja 43.500 gld. za šole. — To je pač skrajno drzna trditve! Ko pišemo te vrstice, nimamo pred očmi uradnih podatkov o stroških za šole, a toliko je gotovo, da niti polovice te svote ne stanejo šole v Gorici.

Dalje pravi poročilo, da v Gorici je 15.181 Italijanov (!) in 3871 (več!) Slovencev, da je torej Gorica po ogromni večini italijansko mesto. Vsled tega bi ne bilo pravično, da bi se italijansko prebivalstvo sililo k temu, da bi vzdrževalo slovenske šole — in zató mestni zastop ne privoli v to, da bi se ustanovile slovenske ljudske šole na stroške goriškega mesta.

Nam ne pade niti od daleč na um, da bi pobijali razloge v tem poročilu, kajti njih ničevost je takó očitna, da bi bilo škoda časa in prostora za vsako besedo.

Mi smo uverjeni, da naša pravična stvar zmaga vkljub še takó strastnemu uporju od strani laške gospode.

Ali zapomnimo si dobro táko strastno nasprotovanje našim pravičnim zahtevam, zapomnimo in zapišimo si v dno srca, da o svojem času povrnemo — glavnico in obresti.

Goriške novice.

Osebné vestí. — Predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu g. Edmund Peck je dobil naslov tajnega svetnika.

Gosp. Rihard Zörrer, namestnik drž. pravdnika v Gorici, je imenovan deželnega sodišča svetnikom v Rovinju. — Gospod Z. je precej dobro poznal slovenski jezik v govoru in pisavi, vendar je sam priznaval, da ne še toliko, da bi mogel povsem ustrezati opravičenim zahtevam slovenskega prebivalstva. Zató je neobhodno potrebno, da pride na njegovo mesto Slovenec, ki bo popolnoma poznal duh našega jezika. — Mlademu gospodu svetniku želimo vse najboljše tam doli ob obalah sinje Adrije.

Volilni shod v Šempasu. — Državni poslanec dr. A. Gregorčič je napovedal volilni shod v Šempasu za nedeljo 24. junija ob 5. uri popoldne na dvorišču g. Mihela Batiča h. št. 37, v slučaju slabega vremena pa v prostorih ondašnjega „Bralnega društva“ pod isto h. št., — pri katerem bo poročal o svojem delovanju. Na to bo sledila prosta zabava.

Volilci domačini in sosedje, po mogočnosti tudi oddaljeni, se uljudno vabijo k obilni udeležbi.

Zabava bo pristopna tudi nevolilcem.

Ako bo lepo vreme, nadajamo se obilo udeležnikov od vseh strani Vipavske doline. Shoda se udeležita tudi drž. in dež. poslanec grof Alfred Coronini in deželni poslanec dr. Rojic.

Porotniki. — Učera je začelo prvo letošnje zasedanje goriške porote pri okrožnem sodišču. — Največjo zanimivost doseže to zasedanje z dvema tiskovnim pravdama. — Jutri bosta sedela na zatožni klopi urednika „Soče“ in „Rinnovamenta“ in to zaradi takega čina, za kakoršen se ni bil in ne bo tožen noben urednik. Kaj so lahonski listi pisarili o nas Slovencih povodom zloglasnega „napada“ na solkanski cesti, je znano. Slikali so nas kot divjake z živinsko nravo in nagonom in obkladali nas z vsemi mogočimi psovskami. — A kaj sta storila na to „Soča“ in „Rinnovamento“? Branila sta poštenje slovenskega naroda pred slepimi izbruhi take strasti! — Med drugim sta prijavila govorici, ki ste bili v Gorici in okolici povsod razširjeni, in pozivala oblasti, naj preiskujejo, kaj je resnice na njih. Imela nista niti najmanjšega namena, dotikati se osebne časti ene ali druge osebe, marveč pred očmi sta imela le potrebo, da — resnica mora priti na dan. In zaradi prijavljanja splošno razširjene govorice, osmelil se je vodja okrajne bolniške blagajne Leop. Travan, da toži oba urednika.

Kakó pravda končá, bomo natančno poročali. Toliko je pa gotovo, da pri tej obravnavi pride na dan marsikaj, kar tožniku ne bo ljubo, ker osvetli nekoliko tisti zloglasni — „napad“.

Prihodnji torek pa začne obravnavati vsled obtožbe viteza Tonklija proti „Sočinemu“ uredniku vsled znane zadeve v deželnem zboru o „Slogini“ prošnji za obrtno-nadaljevalno šolo. Vsi deželni poslanci nastopijo kot priče. — To bo zanimiva pravda, pri kateri pridejo na dan politični grehi zadnjih 25 let. t. j. od l. 1869. — Cela obravnavna izide v posebni knjigi, ki bo za vse Slovence najboljšo zrcalo o tem, kakó se ne sme politizovati in zastopati naroda. — Ta obravnavna utegne trajati več dni.

„Lega Nazionale“ bo imela svojo glavno skupščino 1. in ne 10. julija, kakor je bilo poprej po pomoti sporočeno. — Samo pazi naj se iz raznih krajev došla gospoda, da ne bo mislila, da je na laški zemlji in da lahko počenja, kar se ji bo ljubilo.

Svilodni trg je v Gorici že pričel. Kupčija je slaba, takó slaba, da slabše si ni mogoče misliti. Svilodi se prodajajo kilo po 80 kr. do 1 gld. 20 kr.

Nemška veselica v Panovcu je dala čistega dobička 352 gld. 16 kr. — Koliko slovenskih novcev je v tej svoti, seveda ni povedano. „Hudobni“ jeziki govoré pa marsikaj, kar je za zdaj najboljše, da zamolčimo.

Nesreče. — V podgorski papirnici se je nekemu delavcu vnela obleka pri peči; opeknel se je takó, da so ga morali prenesti v goriško bolnico. — V Potoku pri Ročinju in v Otoku pri Orehovljah so imeli 12. in 13. t. m. požar, ki je naredil v vsakem kraju za 400 gld. škode.

Volilni shod v Dornbergu je napovedal državni poslanec dr. A. Gregorčič, pri katerem bo poročal o svojem delovanju. Udeležiti se ga tudi državni in deželni poslanec grof Alfred Coronini ter deželni poslanec dr. Al. Rojic. Shod bo v praznik sv. Petra in Pavla 29. junija ob 4. uri popoldne v občinski pisarni. Volilci, domačini in oddaljeni, se uljudno vabijo k obilni udeležbi. Imeli bodo priliko, razgovarjati se o raznih zadevah ter razodeti svoje želje. — Po shodu bo prosta zabava na dvorišču g. Andreja Šinigoja, ki bo dostopna tudi njim, ki se ne udeležijo volilnega shoda.

Novi župan goriški. — Naši goriški italianissimi so pričakovali, da dr. Venuti, ko bo v starašinstvu izvoljen za župana, izpusti iz sebe eno tistih priljubljenih „govoranc“, kakršne so bili navajeni pogosto slišati iz njegovih ust. — Ali varali so se! Dr. Venuti je v svojem govoru povdarjal zvestobo do presvi cesarja, vdanost do sv. vere in mir z vsemi narodi. Tako govorjenje je poslušalce na galeriji iznenadilo, da so se začujeno pogledovali, češ, kaj pa to pomeni? — Da, to govorjenje je imelo svoj uzrok, namen in pomen! — Učerašnji „Corriere“ je naznanil, da dr. Venuti je bajé že potrjen za župana goriškega mesta, dr. Maurovič je pa za „flasterček“ na skelečo rano dobil viteški red in križec železne krone III. vrste. — Nič bi ne pretiravali, ako bi sodili, da je uprav omenjeni govor dr. V. pomagal k temu, da utegne res biti potrjen za župana. — Bomo videli, kakó bo potem dejanski izvrševal razviti program. — S takimi sklepi pa, kakoršen je oni, da se Slovencem v Gorici ne smejo ustanoviti slovenske šole, se je dr. V. že izneveril tretji točki svojega programa. V ostalem pa: Chi vivrà — vedrà!

Sv. Alojzij se je učeraj praznoval v učnih zavodih z navadnimi slavnostimi. — Goriški kapitelj je dan poprej častital prevz. gospodu knezu in nadškofu dr. Alojziju Zornu k Njegovemu godu. — Prevzvišeni knez in nadškof pojde v soboto v Trst, da v nedeljo v tržaški prvostolnici posveti novega krškega škofa premil g. mons Sterka.

Iz Podgore smo prejeli že tri dopise zaradi bodočega šolskega poslopja. Dopisniki dokazujejo, da poslopje bi se moralo zidati bolj proti dolenjemu koncu vasi, ker drugače bi imeli otroci od železnice predalet. — Iz dopisov razvidimo, da tu treba treznega prevdarka, predno se merodajna oblast končno odloči.

Pod Batnjami se je obesil 38-letni kovač Alojzij Makuc iz Podgore. Preden je storil žalostin čin, spisal je list s svinčnikom, v kojem se poslavlja od žene in očeta. Kot uzrok samomora navede, da so ga hoteli (kdó, ne pove) po nedolžnem pripraviti v veliko sramoto. (Ker je spisal list italijanski, zdi se, da je bil najbrže odpadnik naroda).

Nesreča. Iz Sežane: 18-letni Franc Griljanec v Saležu je streljal neki čok; ko je prižgal, ni hotelo počiti. Približal se je, da bi videl, kaj je temu uzrok, a med tem je strel počil in Griljanca hudo poškodoval na

več mestih; tudi desno oko je izgubljeno. — Prenesli so ga v tržaško bolnico.

Ostala Slovenija.

„Edinost“ od torka (zjutraj) je bila zaplenjena zaradi govora poslanca Spinčiča, kateri je imel pri zadnjem občnem zboru politiskega društva v Trstu.

Politično društvo „Edinost“ je imelo v nedeljo teden svoj redni letni občni zbor, ki je bil eden najlepših, kar jih je doslej bilo. Govorila sta tudi poslanca Nabergoj in Spinčič. Ker dnevnega reda ni bilo mogoče dovršiti, bo v nedeljo teden izredni občni zbor.

Tržaška posojilnica in hranilnica je letos prekoračila že 100.000 gld. prometa. Ako bo delovala takó do konca leta, bo prometa nad 200.000 gld. To je vesela novica iz Trsta!

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico je imela v nedeljo svoj ustanovni občni zbor, ki se je prav dobro obnesel. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Ivan Goriup, deželni poslanec na Opčinah. — Naj bi se tržaški Slovenci krepko oklenili prekoristnega društva!

Istrski lahi norijo. — Laško politično društvo za Istro je pri svojem glavnem občnem zboru sklenilo, da v deželnem zboru se ne sme govoriti v drugem jeziku nego v laškem. — Slovanskim poslancem bodo morali torej zatakniti usta. Če to niso norosti, kaj pa?!

Na Opčinah pri Trstu se je otvorila 20. t. m. telefonska postaja, ki ima zvezo z mestno osrednjo postajo.

Tržaški „Mattino“, ki za dobro plačilo tudi vladi služi, je priobčil iz Postojine (!) dopis, kateremu bi se Slovenci morali na glas krohotati, ako bi ne bil peklensko zloben in nesramen. Piše namreč med drugim, da v Postojini so Nemci tisti živelj, ki je civilizovan in vzgojen, kajti naroda slovenskega, ki bi bil vzgojen in bi imel kulturo, takega naroda ni in tudi biti ne more. — Takó pisari poluradni list! Pa hočejo, naj bomo Slovenci mirni in krotki!

Izlet v Devin. — V nedeljo so tržaški Slovenci priredili krasen izlet v Devin s parnikom. Udeležba je bila prav velika. Zabava v Devinu je bila krasna, v popolno zadovoljnost vseh udeležnikov in Devincev. — Žal, da v Devinu ni železniške postaje, da bi bilo mogoče tudi iz Gorice priti tjakaj hitro in po ceni. Vožnja s konji je predraga in predolga. Zató se je bilo oglasilo premalo udeležnikov, da bi došla tudi iz Gorice večja narodna družba. Vrh tega smo imeli tu izlet v Št. Ferjan.

Nepotrjen zakon. — Presv. cesar ni potrdil zakona o obdačenju pijač, kateri je v zadnjem zasedanju sklenil mestni zastop tržaški. — Tudi šolski zakon ne bo potrjen. — Prav takó!

Hujskarije. — „Lega Nazionale“ je ustanovila novo laško šolo v čisto hrvaški vasi Ždrenj pri Oprtlju v poreškem okraju. — Česa išče „Lega“ tamkaj? Ali laških otrok? To je jasno, kam „Lega“ meri s svojimi šolami!

Okrajni šolski nadzorniki za Istro imenovani so: Nadučitelj Nik. Prodomo za

italijanske šole v okraju Rovinj, Pazin in Pulj; vadniški učitelj Franc Orbanich za italijanske šole v okraju Volosko in Koper, za italijanske šole v okraju Poreč kanonik Jan. Pesante v Poreču; vodja navtiške šole v Lussinu Evgen Gelcich za italijanske šole v lušinskem okraju; glavni učitelj Štefan Križnič v Kopru za slovanske in slovansko-italijanske šole v Pazinu, Pulju in Poreču, za slovanske šole v okraju koperskem glavni učitelj Josip Kožuh v Kopru, za slovanske šole v okraju Voloska nadučitelj Franc Uršič v Voloski, za slovanske šole v Lošinju vadniški učitelj Pavel Skopinac v Kopru.

V Kopru so se vršili na učiteljsku od 11. do 16. t. m. pismeni zrelostni izpiti. Od Slovencev naše dežele so se ga udeležili sledeči četrtoletniki: Gorkič Josip iz Gorice, Gruntar Karol iz Kobarida, Kaus Ferdinand iz Bolca, Kodrič Artur iz Ajdovščine, Kokole Franc iz Kobarida, Križmam Franc iz Dornberga, Muznik Franc iz Bolea, Perko Anton iz Gorice. — Ustni izpiti prično 2. julija.

V Opatiji bo 27. t. m. občni zbor istrske „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Društvo „Narodni Dom“ je v soboto večer nadaljevalo svoj občni zbor (Glej poročilo v zadnji številki.) Društvo ima 91.530 gld. imetja. — Rodoljubni notar dr. Jernej Zupanc je daroval 1000 gld. Povodom otvoritve se bo vršila velika slavnost v korist „Narodnemu Domu“. — O radodarnih doneskih smo dobili iz Ljubljane (ne od našega navadnega dopisnika) dopis, katerega pa ne priobčimo, ker ne maramo kake polemike v takó delikatnih zadevah. Toliko na znanje g. dopisniku.

V Mariboru se je osnovalo „Delavsko bralno in pevsko društvo“. Čas je že bil, da so se Slovenci zganili v tem mestu, ki stoji isto takó na slovenskih tleh, kakor Gorica.

Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani bo 7. in 8. julija slavilo svojo desetletnico. 7. julija zvečer bo slavnostni koncert v gledišču, 8. jul. po zahvalni sv. maši bo slavnostni obhod po mestu, potem slavnostno zborovanje in ljudska veselica. Pokroviteljica te slavnosti bo rodoljubna gospa Franja dr. Tavčarjeva. — Društvo si je povodom desetletnice omislilo prikladne čepice (kroj črnogorski z všito zlato liro) za svoje pevce, katerih je zdaj 70. — Slavnosti se korporativno udeležé sledeča društva: „Ljubljanski Sokol“, „Sloboda“ iz Zagreba, „Sloga“ iz Siska, „Bralno društvo“ iz Kranja, „Bralno društvo“ iz Železnikov, „Pevsko društvo Nabrežina“ in zbor „Glasbene Matice“. Več društev bo zastopanih le po deputacijah. To bo torej zopet sijajen naroden praznik v naši „beli“ Ljubljani.

Dolenjske železnice razvijajo prav živahen osebni in tovarni promet. Izvaža se veliko živine in rjavega premoga.

„Narodni dom“ v Celju je prišel zopet v razgovor v mestnem zastopu, ali zopet so izvolili komisijo, ki naj preiskuje, ali naj se zgradba te palače dovoli ali ne. Nemci hoté celo reč le zavleči, drugega uspeha itak ne pričakujejo.

„K“ in „h“. — Vlada je zapovedala, da v vseh šolskih knjigah se morate rabiti ti kratiki za krono in vinar vseh jezikov. Oni kratiki ste pa nemški in značite „kronen“ in „heller“. — Da bi vsi narodi morali rabiti nemški kratiki, to bi ne bilo pra-

vično, ker vsak narod ima pravico, da more rabiti svoje izraze in kratice. — Mestni zastop tržaški je v seji 17. t. m. protestoval proti tej vladini naredbi in zahteval, naj se uvedejo take kratice, ki se zlagajo z duhom jezika, to pa za laške kakor za slovenske šole v tržaškem področju. — Upamo, da se oglase tudi drugi zastopi, zlasti c. kr. okrajni šolski sveti.

V Mariboru je umrl znamenit mož, umet Slovenec, vrl pisatelj, stolni dekan in prelat Fr. K o s á r. Sijajen pogreb se je vršil 14. t. m.

Z Dunaja do Trsta po vodi. — Ministerstvo je dovolilo ruskemu dvornemu svetniku Uno van Beuningen, bivajočemu na Dunaju, da sme narediti načrte plovbenega kanala od Dunaja do Trsta mimo Bruka, Gradea in Ljubljane.

V Zagrebu razkrijejo 8. septembra spominek slavnemu pesniku Preradoviću. Izdelal ga je sloveči kipar Ivan Rendić in stane 12.000 gld.

† **Štefan Buzolić.** Dne 10. t. m. je na naglem umrl v Zadru sloveči hrvaški pesnik in pedagog duhovnik Štefan Buzolić v 64. letu. Blizu trideset let je bil rajni ravnatelj moške učiteljske pripravnice in h krati vodja z njo zvezanega učiteljskega semenišča. Razven mnogih pedagogskih spisov se je proslavil z zbirko pesmij naslovljenih „Bog, rod i svet“ l. 1871., s prevodi laških pesnikov: Dante-a Alfieri-a, Ariosta, Giustia, Leopardia, Manzonia, Tommasea in drugih, s prevodi iz francoščine (Lamartine), ruščine (Lermontov) in nemščine. Tudi v epičnih pesmih se je odlikoval. Bil je uzoren duhovnik in vnet, požrtvovalen rodoljub. Hrvatska je izgubila v njem jednega najboljših svojih sinov. Naj v miru počiva!

Koroške novice. — Huda ura je napravila koncem minolega tedna na Zgornjem Koroškem, zlasti okrog Špitala, mnogo škode. — „Žitarec“, ki je bil svoje dni jako čislán celó na španjskem dvoru, dosedaj prav ugodno kaže ter obeča dobro letino. — „Südmark“ prav vztrajno in z mnogimi naporí „rešuje“ ubogo nemštvo. Z mnogo radostjo poročajo nemški naši listi, da je dala nekemu koroškemu kmetu posojila (!) 250 gld. in podarila (!) neki dekli 10 gld., da se je mogla povrniti na Koroško! No, le tako naprej, potem gotovo oče Mihelj še ni propal!

Kukavičje jajce. — V „Reichsposti“ od srede je nekdo podtaknil obširen dopis o razmerah na Slovenskem, ki je takó podel, da mu ne vemo para. Tam se zatrjuje, da na Slovenskem imamo liberalizem, ki je protikatoliški in protidinastiški. — Taka obrekovanja in grde denunciacije se širijo pod plaščem vere in — krščanske ljubezni. Glejte, gospóda, glejte, da vam kedaj ne bo hudo za kožo, da bo narod terjál od vas oster račun radi takega ostudnega bratomornega boja. Bojujte se odkritosrčno za sveto stvar, a taka sredstva naj vam bodo tuja, kajti v nebó kličejo za maščevanje. S takimi čini edino le dražite duhove, pospešujete razdor, da o kakem zblízanju in pomirjenju ne bo mogoče niti govoriti.

Razgled po svetu.

Na Dunaju se je vršil v nedeljo delavski shod, kateri je vladni zastopnik razpustil, vsled česar je nastala velika zmešnjava.

Neki delavec je napadel vladnega zastopnika in ga hotel pobiti. Redar ga je prijel, na kar so delavci redarja napadli in ga pretepli: delavec je med tem ušel.

Na Ogerskem ima nova vlada negotovo stališče, ker magnati hočejo ostati pri svojem prvem sklepu in tudi drugič odkloniti predlogo o civilnem zakonu. Vsa pogajanja doslej so bila brez uspeha.

V Pragi je čedalje hujsi razpor zaradi javnih napisov. Magistrat je ukazal, da se morajo odstraniti vsi nemški napisi, in zagrozil je z globami tistim hišnim posestnikom, ki bi se temu ukazu ne pokorili. Namestništvo je pa to naredbo razveljavilo.

Presv. cesar je sprejel v ponedeljek namestnika viteza Rinaldinija v avdijenci.

V Bukovini vlada rada stopa Rusinom na prste. Zadnje dni je razpustila v Črnovcih društvo rusinskih vseučilišnikov „Bukovina“.

Anarhisti. — Med delavci v nemških krajih na Češkem se močno širi anarhizem. Iz Liberc brzojavljajo, da so v neki gostilni našli vrečo z 29 kilogrami dinamita.

Sašo v Carigradu. — Srbski kralj Aleksander, imenovan Sašo, odpotuje jutri v Carigrad. Govori se, da ima njegovo potovanje eminentno političen pomen. Skusil bode baje pri turškem sultanu izprošiti za makedonske Srbe vse tiste dobrote in koncesije, katere je Stambulov izposloval za makedonske Bolgare. V odsotnosti kraljevi bo Milan na svojo lastno odgovornost „vladal“ v Srbiji. Gorje državni blagajnici!

Italija. — Italijanski listi pišejo sedaj jedino o atentatu na Crispija in vsi zahtevajo, naj se odločno postopa zoper anarhiste in njihove novine. Crispiju je ta atentat nekako dobro došel. Njegova politična pozicija je bila že močno podkopana, položaj njegovega ministerstva je bil obupen, v parlamentu ni bil z njim nihče zadovoljen, skratka, Crispí je bil zgubljen. Atentat ga je rešil iz tega kritičnega položaja, oživil je stare spomine in pozabljene simpatije in vse škupe lahko upliva, da se zbornica naposled res uda in vzprejme finančne predloge.

Ministerska kriza v Španski. — Parlament in vsa dežela nasprotuje z vso odločnostjo trgovinski pogodbi z Nemčijo, ker bi bila ta pogodba Španski samo v škodo. Vlada se pa zanjo poteguje in ministerski predsednik Sagasta je izjavil v poslanski zbornici, da odstopi vlada, če se ne vzprejme trgovinska pogodba. Verjetno pač ni, da bi se zbornica udala, prav lahko mogoče pa je, da naroči kraljica Sagasti, naj sestavi novo ministerstvo, v katerem slučají bi se potem poslanska zbornica razpustila.

Oproščene žrtve Stambulova. — Nova bolgarska vlada je pomilostila 15. po krivici obsojenih urednikov in je iz zaporá izpustila 61 oseb, katere so bile dejane v zapor zaradi agitacij zoper Stambulova, a nikdar postavljene pred sodišče. Nekateré teh oseb so bile zaprte že po več let. To kaže, kako je ravnal Stambulov. In takega človeka je Avstrija na vso moč podpirala.

RAZNOTEROSTI.

Zopet nesreča v rudniku. — V premogovnikih grofa Ivana Larisch v Karvinu na Šlezkem so se po noči 14. t. m. na več mestih užgali plini. Nesreča je strašna, kajti 232 oseb je našlo v jamah žalostno smrt.

Presv. cesar je podaril 5000 gld. za poškodovanje po toči na Dunaju in v okolici.

Ruska gledališča. — V minuli gledališki sezoni se je igralo na Ruskem v 127 gledališčih. Opero je imelo 6 gledališč, opere 24, v ostalih 97 pa se je gojila drama, komedija in vaudeville. Stalne ravnateljé je imelo 44 gledališč, 83 družb pa je igralo na skupno delitev dohodkov. Osojba pri vseh gledališčih je bilo 6500. Povprečni dohodek za sezono znaša za jedno gledališče 25000 rubljev.

Proti gospé Crispijevi. — Nemški listi poročajo, da so nekateri mladeniči insultirali v Neapolji soprogo ministerskega predsednika Crispija ter metali kamenje za njo. Mej redarji in napadalci se je vnel boj in se je streljalo z revolverjev. Policija ni mogla ničesar proti množici, ki je narasla na dvestisoč glav. Dve kompaniji vojakov sta prišli redarjem na pomoč, ki so odvedli 14 oseb v zapor.

Tatvine na italijanskih železnicah niso nič novega. Kovčegi kaj radi obleže na kaki postaji in ko jih dobé potovalci zopet v roke, mnogokrat manjkajo dragocenosti, ne da bi se na kovčegu poznalo, da je bil odprt. Železniška uprava ne prevzema odgovornosti za take tatvine in svari celó sama, naj se dragocenosti ne devljejo v take kovčege, nego naj jih potniki imajo raje saboj v priročni prtljagi, katero vzemo v vozove.

Tega ne bo pela nobena. — Spinelli, slavni italijanski skladatelj, je ponudil nekega dne založniku Pigne v Milanu pesem za sopran. Pigna, prebravši prve vrstice, mu reče: „Priatelj, to ni zame, niti jedna dama, na svetu ne bode pela tega“. S temi besedami je vrnil skladbo presenečenemu skladatelju. Pesem se je začela z besedami: „Ko sem še mlada, lepa bila...“

Velikanske povodnji so nastale vsled neprestanega dežja v Galiciji, v Šleziji, na Moravskem in v severnem delu Ogerske. Mnogo vasij je v nevarnosti; škoda je ogromna.

Kuga. — V Honkongu na Kitajskem je nastla kuga, ki je v 40 dneh pobrala že okoli 2000 ljudi.

Za obsojene Rumune. Po vsem Rumunskem se nabirajo doneski, da se izplačajo troški pravde o memorandumu. List „Independence Roumaine“ v Bukureštu je dozdej nabral nad 12.000 frankov. Nabrale se bodo torej ogromne vsote.

Gospodarske novice.

Iz Stare Moldave (južno Ogersko): „Prepotujoč križema Ogersko, opazil sem v tem letu v štirih letih najlepše žito. Povsod mnogo slame in težko, dolgo klasje, katero je začelo zoreti, le žal, da je vreme v zadnjem času premokro in premrzlo. — Svilarstvo se je tudi silno razširilo in se leto za letom enakomerno razteza na vse strani. — Danes goje sviloprejké od Oršove na rumunski meji do Ōdenburga. — V letu 1882. je ogerska vlada razdelila po vsem Ogerskem 92 kilogramov svilončga semena in v letu 1894. nič manj nego 1248 kg. to bi bilo 49.920 unč po 25 gramov. Vlada je svilo gojstvo monopolizovala. Letos se plačujejo mešički po 1 forint kilogram. Pomisliti pa je treba, da kmet dobi zastonj seme in listje.

— Vsi uradniki so večinoma upokojeni častniki. — Ker je treba za vsa dela mnogo stanovanj, zato se gradijo vsako leto po večjih krajih velikanska poslopja. — Pridelek prodaja se večinoma v inozemstvu. š. —

Ravnanje z bodečim grozdjem po trgatvi. — Ni bolj hvaležnega jagodnega sadja, nego je bodeče grozdje (agras), kajti redko je leto, da ni drevesce polno. Kolikor bolj pa oskrbuješ rastlino, tem lepši in okusnejši rodi sad, zlasti ako mu poleti dobro strežeš. Ob tem času mu odstrani vse poganke iz korenin in prilivaj mu ob prehudi suši. Okoli drevesca naspí poleti drobnega gnoja, kateri varuje zemljo, da se premočno ne usuši, ter stori, da drevesce prihodnje leto zopet dobro rodi.

Orehovega drevja ne obrezuj nikdar po zimi, dokler se je bati hudega mraza, ampak šele tedaj, kadar postaja toplejše, torej na spomlad. Obrežeš pa ga lahko tudi jeseni, n. pr. meseca septembra, a vsekakor toliko zgodaj, da se morejo rane še nekoliko zaceliti.

Kako je ravnati z vimenom? — Vime in sesci naj se pred molžo očistijo, najprej suhi, potem pa z mokro cunjjo in naposled zopet posuše. Če bi se vime pustilo mokro, začela bi pokati koža.

Izvrstna prst za gnojne in gorke grede je tista, katere nabereš po travnikih in pašnikih po krtinah. Naberj jo pa jeseni, deni jo na kup ter jo večkrat premeči. Ako je zelo mastna, moraš jo seveda s peskom pomešati. Tudi cveticam v cvetličnik se kaj dobro prilaga.

Plesnivo vino. — Plesnivost vina je laže preprečiti nego odpraviti, kajti gledati je le na snažno in zdravo posodo, pa vino ne bo nikdar plesnivo. Če pa dobi vino nekoliko okusa po plesnobi, izgubi ga s časom, ako se precej pretoči v zdravo in nekoliko zažveplano posodo. Zato se pa takemu vinu pomaga, če ga denemo na sveže tropine, da vnovič kipi. — Če je pa plesnivost že zelo močna, težko jo je popolnoma odpraviti iz vina, saj ostane še kisu in žganju, ki se naredita iz takega vina. Plesnobo izpravljajo iz vina tudi z mešanjem z olivnim oljem ali z zdrobljenim ogljem, kar pa oboje malo pomaga.

Strniščna detelja. — Lepo strniščno deteljo jeseni ali pokosimo ali pa jo popašemo. Le puščati je ni treba, da bi nam čez zimo pod snegom segnila. Ali naj deteljo pokosimo ali popašemo, razvidimo iz deteljne rasti in iz kakovosti zemlje. Skoraj se bolj priporoča, da jo popašemo. Pri tem nam je seveda gledati na to, da ne pasemo po njej do zime, ker bi bilo deteljišče sicer preveč golo in bi mladi detelji utegnil škodovati mraz. Le na rahli zemlji kaže deteljo pokositi, ker bi je sicer pasoč se živina preveč izrovala. Koder strniščna detelja slabo uspeva, je prav, če jo jeseni pognojimo. („Rodoljub“).

Po čem se spoznajo stare gosi in race. — Stare gosi imajo drapave noge, močne peroti, debele, močne in neupogljive kljune, trda peresa in trdo kožo. Mlajše gosi imajo mehko kožo pod peruti in na perutnih koncih. Po istih znamenjih se razločujejo tudi stare race od mladih, le to posebnost imajo mlade race, da imajo v primeri z velikostjo glave daljši kljun nego stare. („Kmetovalec“).

Nekaj o drevju po travnikih. — Drevje, ki raste po travnikih, se mora vedno za meter na okoli obdati z ograjo. Mladim

drevesom, ki svojih vlaknatih korenin niso še pognala izven kolobarja, delo bo prav dobro, ako se ta kolobar prekoplje ter se iz njega odstrani trava in druge rastline, kajti potem bode vlažnost laže dohajala do njih.

Pa tudi starejšemu, posebno pa sadnemu drevju tako okopavanje jako prija. Izvrši naj se pa v jeseni. V tem času se namreč z okopavanjem okoli dreves uniči premnogo mrčesov in ličink, ki bi radi tu prezimili. Iz tega namena je dobro okopavati tudi ona drevesa, ki rastejo na polju. Taki kolobarji imajo pa za drevesa na travnikih še neki drug važen pomen. Znano je, da se pri košnji drevesa prav pogosto poškodujejo s koso, in večkrat se je primerilo, da so prav lepa drevesca kar hipoma nehala rasti ter začela hirati, ne da bi bil znan kak poseben vzrok temu nedostatku. Ko pa so tako drevje pri tleh natančneje preiskali, zapazili so več po kosi prizadetih vodoravnih in poševnih zasek. Ker so pa take rane težko in večkrat tudi sploh neozdravne, ravnajo naj se naši čitatelji po zgoraj navedenem navodilu.

Plesniv kruh in domače živali. — Navadno se plesniv kruh porablja za krmo domači perutnini. To je pa velika napaka, ki se mnogokrat prav hudo maščuje. Kruh je sicer našim domačim živalim prav dober živež, ako jim ga dajemo v zmernih deležih, plesniv kruh pa, v katerem so celo strupene snovi, je domačim živalim nevaren. Živali, katere so povzile tak kruh, začne večkrat klati ter se jim napno zadnji telesni deli in blato ne gre več redno od njih. Posledice tem nedostatkom je vnetje črev, prisad in slednjič tudi smrt. Posebno neugoden in škodljiv je plesniv kruh breji živini. Isto tako, kakor plesniv kruh, škodljive so živalim tudi oljčne tropine, ki povzročijo unetje želodca in črev. Skrbeti moramo torej za to, da plesnoba na kruhu ne bode škodljiva. To pa dosežemo, ako plesniv kruh skuhamo, predno ga damo živalim. Na ta način se namreč uničijo glivice, ki povzročujejo plesnobo, in potem ni več škodljiv.

Krompirjevec kot krma. — Krompirjevca, posebno če je še v cvetji in nima še nezrelega sadu, ni nič kaj varno pokladati živini; kajti tak krompirjevec prav rad povzroča bodenje (klanje, kóliko) in smradljivo lijavico. Isto tako je zdravju nevaren umazan, na pol gnil ali vel krompirjevec. Krave, katere so se preobjedle zelenega krompirjevca, začno se večkrat močno tresti, poloti se jih večkrat tudi besnost, omrtvica in napetost. Prigodilo se je, da so od devetih goved, ki so jedla blaten krompirjevec, obbolele 4 krave in 4 biki za omrvico, ena krava je pa celo crknila. Pott pravi, da se slabi učinek krompirjevca, ako se mu pri okisanji (v tem slučaju mora krompirjevec biti seveda popolnoma zdrav) primešajo še druge krmilne snovi, sicer zmanjša, da pa mora biti teh snovi najmanj tretjina vse zmesi. Sploh se mora pa tudi pri pokladanju take zmesi jako previdno postopati.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupí, ima svojo prodajalnico v Goriči na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Naznanilo.

Dovoljujem si naznanjati, da sem z dnem 7. junija t.l. otvoril svojo notarsko pisarno v Tolminu.

Dr. Ignac Kotnik
c. k. notar

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Goriči, prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Goriči. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupí p. Miren in zaloga usnja v Goriči Raštel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Goriči št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Druša

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Goriči ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birska

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caravaggio št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8, (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Goriči prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz do-brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Goriči, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavrtnice, civilne, vojaške in uradniške ovrtnike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.